

HAI HAY BAO NHIÊU NGƯỜI?

CÂU HỎI:

Cùng chịu đóng đinh giống Chúa có 2 tên cướp, một tên cầu xin người cứu giúp, còn tên kia đã sỉ vả Người (Lk 23: 39-43), nhưng theo Matthêu và Matcô thì cả 2 tên cướp đều sỉ vả Người (Mt 27:46, Mk 15: 32).

TRẢ LỜI:

Chúng ta may mắn có cả bốn trình thuật về cuộc khổ nạn của Chúa Giêsu. Bốn trình thuật này rất khác nhau, nhưng lại thống nhất với nhau trong sự đa dạng. Trong Tuần Thánh khi nghe đọc các trình thuật này thì chúng ta thường quý gỏi khi đến phần nói về việc Chúa Giêsu sinh thì. Điều này cho thấy bốn trình thuật này đóng vai trò rất quan trọng trong Phụng Vụ Kitô Giáo.

Tuy nhiên, câu hỏi trên chỉ tập trung vào câu truyện của những tên cướp trong trình thuật của các Phúc Âm Nhất Lãm. Phân tích nội dung câu hỏi thì dường như người đặt câu hỏi này cho rằng trên Núi Sọ hôm định mệnh đó chỉ có 'ba' thập giá (Chúa Giêsu và hai tên cướp), và các Phúc Âm Nhất Lãm đã có những mô tả khác nhau.

Câu trả lời ngắn gọn là ba Phúc Âm Nhất Lãm có những chi tiết khác nhau là chuyện đương nhiên. Những chi tiết này bổ sung cho nhau để chúng ta có thể nhìn rõ hơn khung cảnh của Núi Sọ trong ngày Chúa chịu nạn. 'Ba' thập giá với cảnh trời thê lương trong các tranh vẽ hoặc các buổi diễn nguyện là một phần nhỏ của khung cảnh rộng lớn hơn mà chúng ta phải đọc kỹ các bản văn mới thấy được.

Cũng cần nói thêm là khi đọc Thánh Kinh, hoặc thấy các con số trong văn học cũng như trong đời thường, thì hãy suy xét đó là những con số biểu tượng hay là con số định lượng. Ví dụ:

- Ví dụ 1: Chúa gọi Samuel ba lần (1 Samuel 3, 2-8), hay Chúa Giêsu hỏi thánh Phêrô ba lần (Gioan 21, 15-17)

- Ví dụ 2: Mua danh ba vạn, bán danh ba đồng.

Bây giờ chúng ta có thể xem vài bản dịch để có thể so sánh. Câu trả lời này dựa trên bản dịch Quà Tặng Tin Mừng (QTTM) của Ban Biên Tập Công Giáo Việt Nam in năm 2020, có hiệu đính.

1. Trình thuật trong Phúc Âm theo thánh Máthêu (27, 35-44):

³⁵Đóng đinh Ngài rồi, họ rút thăm chia nhau áo của Ngài ³⁶và ngồi xuống canh giữ Ngài ở đó. ³⁷Phía trên đầu Ngài, họ đặt bản án của Ngài, viết rằng: “Đây là Giêsu, Vua Dân Do Thái”. ³⁸Bấy giờ cùng với Ngài, họ còn đóng đinh **hai người trộm cướp**: một người bên hữu, và một người bên tả. ³⁹Những người qua lại mắng nhiếc Ngài, lắc đầu ⁴⁰và nói: “Kẻ phá Đền Thờ và trong vòng ba ngày sẽ xây lại, hãy cứu mình đi! Nếu là Con Thiên Chúa, hãy xuống khỏi thập giá đi!”. ⁴¹Cũng thế, các thượng tế cùng với kinh sư và hàng niên trưởng chế giễu Ngài và nói: ⁴²“Ông ta đã cứu được người khác mà không thể cứu chính mình. Nếu là Vua Israel; hãy xuống khỏi thập giá đi, để chúng tôi tin. ⁴³Ông ta trông cậy vào Thiên Chúa; thì Ngài hãy giải thoát cho ông ấy, nếu Ngài muốn. Vì ông ta đã nói: “Tôi là Con Thiên Chúa”. ⁴⁴Cũng vậy, cả **những tên cướp** cùng chịu đóng đinh với Ngài, cũng sỉ nhục Ngài.

Chúng ta thấy có những điểm sau:

- (1) Quân lính đóng đinh Chúa Giêsu xong thì (2) chia nhau áo xống Ngài và (3) ngồi xuống canh giữ.

- Rồi (4) họ đóng đinh HAI tên cướp (không biết được dẫn từ đâu đến).

- Sau đó, (5) NHỮNG tên cướp cùng với những người khác sỉ nhục Ngài.

Trình thuật này dường như diễn ra trong một thời gian khá dài với nhiều phân đoạn khác nhau như trên. Ai dám khẳng định rằng **NHỮNG** tên cướp (c. 44) cũng là **HAI** tên cướp (c. 38)? Có thể suy luận nhiều cách trả lời, nhưng đều không chắc chắn.

2. Trình thuật trong Phúc Âm theo thánh Mácô (15, 24-32):

²⁴Rồi chúng đóng đinh Ngài vào thập giá, đoạn bắt thăm chia nhau áo xống của Ngài.

²⁵Lúc đó là giờ thứ ba, chúng đóng đinh Ngài. ²⁶Tám biển ghi bản án của Ngài là: “Vua

Dân Do Thái”.²⁷ Còn có **hai người trộm cướp** cùng bị đóng đinh với Ngài, một người bên phải, người kia bên trái.²⁸ Và lời Thánh Kinh được nên trọn: “Và Ngài bị coi là thuộc những kẻ phạm pháp”.²⁹ Những người qua đường nhục mạ Ngài, chúng lắc đầu mỉa mai: “Này, kẻ phá Đền Thờ và xây lại trong ba ngày; ³⁰tự cứu mình đi chứ, xuống khỏi thập giá xem nào!”.³¹ Cũng thế, các thượng tế cùng các kinh sư cũng nhục mạ Ngài khi nói với nhau: “Hắn đã cứu được người khác mà lại không cứu được mình.³² Đấng Kitô Vua Israel, ngay lúc này hãy xuống khỏi thập giá đi, để chúng ta thấy mà tin”. **Những người cùng bị đóng đinh** với Ngài cũng nhục mạ Ngài.

Chúng ta thấy có những điểm sau:

- (1) Quân lính đóng đinh Chúa Giêsu xong thì (2) chia nhau áo xống Ngài và (3) lúc đó là giờ thứ ba.
- Rồi (4) họ đóng đinh **HAI** tên cướp (không biết được dẫn từ đâu đến).
- Sau đó, (5) **NHỮNG** người bị đóng đinh với Ngài, cùng với những người khác, cũng nhục mạ Ngài.

Trình thuật theo thánh Mácô cho biết Chúa Giêsu chịu đóng đinh vào ‘giờ thứ ba’ (và chết vào ‘giờ thứ chín’), như vậy là thời gian diễn ra từ lúc đóng đinh đến lúc Chúa sinh thì là khoảng 6 tiếng đồng hồ. Bao nhiêu chuyện có thể xảy ra trong thời gian đó. Hơn nữa, Phúc Âm theo thánh Mácô không nhắc đến chữ ‘tên cướp’ trong phần nhục mạ. Ai có đủ bằng chứng cho rằng ‘**NHỮNG** người cùng bị đóng đinh’ (c. 32b) và ‘**HAI** tên cướp’ (c. 27) là một nhóm?

Luật Rôma ít tử hình tội trộm cướp, mà thường là những trọng án khác. Lấy gì để chứng minh rằng **NHỮNG** người cùng bị đóng đinh (c. 32b) đều là trộm cướp?

3. Trình thuật trong Phúc Âm theo thánh Luca (23, 32-43):

³²Họ còn điệu đi hai người khác, là **hai người tử tội** để hành hình cùng với Ngài.³³ Khi đến nơi được gọi là Núi Sọ, họ đóng đinh Chúa Giêsu cùng với hai tử tội, một người bên phải và người kia bên trái Ngài.³⁴ Chúa Giêsu thưa: “Lạy Cha, xin tha cho họ vì họ không biết việc họ làm”. Họ bắt thăm chia áo xống của Ngài.³⁵ Dân chúng đứng đó mà nhìn, các thủ lãnh thì cười nhục Chúa Giêsu rằng: “Ông ta đã từng cứu

người ta; bây giờ ông ta hãy tự cứu mình đi, nếu ông ta là Đấng Kitô của Thiên Chúa, Đấng đã được tuyển chọn!”. ³⁶Lính tráng cũng chế diễu Ngài: chúng đưa giấm chua lên miệng Ngài ³⁷và nói: “Nếu ông là Vua Dân Do Thái, thì hãy tự cứu mình đi!”. ³⁸Cũng có một tấm bảng ở phía trên đầu Ngài ghi: “Đây là Vua Dân Do Thái”.

³⁹**Một trong những người tử tội** bị treo ở đó đã sỉ nhục Chúa Giêsu: “Ông không phải là Đấng Kitô sao? Hãy cứu lấy mình đi và cứu cả chúng tôi nữa!”. ⁴⁰Nhưng người kia mắng anh ta: “Này, anh không kính sợ Thiên Chúa sao, anh cũng đang chịu cùng hình phạt? ⁴¹Với chúng ta thì đây là chuyện phải lẽ vì với những việc đã làm, chúng ta đáng phải chịu thế này. Nhưng người này chẳng làm điều gì trái lẽ cả”. ⁴²Và anh ta thưa Ngài: “Lạy Ngài Giêsu, xin nhớ đến con khi Ngài vào trong Nước của Ngài”. ⁴³Chúa Giêsu nói với anh ta: “Amen, Tôi bảo anh: ngay hôm nay, anh sẽ ở trên Thiên Đàng với Tôi”.

Chúng ta thấy có những điểm sau:

- (1) HAI người tử tội (phạm trọng án, không nhất thiết họ là trộm cướp) bị dẫn đi cùng với Chúa Giêsu.
- (2) Quân lính đóng đinh Chúa Giêsu và hai người tử tội đồng thời với nhau.
- (3) Chúa Giêsu cầu nguyện.
- (4) Sau đó thì quân lính chia nhau áo xống Ngài.
- (5) Rồi MỘT trong NHỮNG người tử tội bị treo ở đó đã sỉ nhục Chúa Giêsu
- (6) Sau đó, người tử tội kia bênh vực, và cầu xin với Chúa Giêsu.

Trình thuật theo thánh Luca cho nhiều chi tiết hơn: hai tử tội bị đóng đinh cùng lúc với Chúa Giêsu. Rồi sau khi Chúa Giêsu cầu nguyện xong thì quân lính mới chia áo xống của Ngài.

Làm sao có thể xác định rằng ‘tử tội’ trong Phúc Âm theo thánh Luca cũng là ‘trộm cướp’ trong Phúc Âm theo thánh Máthêu và Mácô ?

Và ai có thể nói chắc rằng ‘NHỮNG tử tội’ (c. 39) cũng là ‘HAI tử tội’ (c. 32) ?

THÊM MỘT SỐ CHI TIẾT NGOÀI LỀ:

a. Chữ 'Núi Sọ'. Xem:

https://vi.wikipedia.org/wiki/S%E1%BB%B1_ki%E1%BB%87n_%C4%91%C3%B3ng_%C4%91inh_Gi%C3%AAsu truy cập ngày 12/03/2025.

'Đồi Sọ là địa danh bắt nguồn từ tiếng Latin (*calvaria*) do Jerome dịch từ tiếng Aram Gûlgaltâ, nơi Giêsu bị đóng đinh. Do văn bản không giải thích ý nghĩa của từ này, đã có một số giả thuyết được đưa ra: Một giả thuyết cho rằng tại đây vương vãi sọ của những người bị hành quyết vô thừa nhận nên có tên Đồi Sọ. Một giả thuyết khác tin rằng nó mang tên một nghĩa trang kế cận. Còn theo giả thuyết thứ ba, tên được đặt theo hình thù ngọn đồi trọc trông giống cái sọ.'

Theo những giả thuyết này thì rất có thể Chúa Giêsu không phải là người đầu tiên hay duy nhất bị hành hình ở Núi Sọ. Trước Ngài, đồng thời với Ngài, và có lẽ sau Ngài, đã có nhiều người khác nữa cũng bị tử hình ở đó. Nói một cách đơn giản thì Núi Sọ là nơi liên quan đến chết chóc, hoặc là một 'pháp trường' nơi các tử tội bị hành hình.

b. Chính xác mà nói thì không ai biết trên Núi Sọ lúc đó có bao nhiêu tử tội đang treo trên thập giá như Chúa Giêsu và hai người cùng bị đóng đinh với Chúa Giêsu. Người Rôma không đóng đinh để các tử tội chết ngay, mà muốn dùng hình phạt khủng khiếp này để các tử tội chết từ từ trong đau đớn. Do đó, họ có thể sống được vài ngày trên thập giá. Xem:

[https://vi.wikipedia.org/wiki/%C4%90%C3%B3ng_%C4%91inh_\(h%C3%ACnh_ph%C3%A1t\)](https://vi.wikipedia.org/wiki/%C4%90%C3%B3ng_%C4%91inh_(h%C3%ACnh_ph%C3%A1t)) truy cập ngày 12 /03/2025

'Đóng đinh là một phương thức xử tử hình trong đó nạn nhân bị buộc chặt, đóng đinh, hoặc gắn vào một thanh gỗ lớn và để treo trong nhiều ngày cho đến khi nạn nhân chết vì kiệt sức và ngạt thở. Hình thức tử hình này được biết đến từ thời cổ đại Hy-La, nhưng vẫn được sử dụng thường xuyên ở một số quốc gia.'

Philatô cũng ngạc nhiên là Chúa Giêsu chết quá nhanh (Mc 15, 42-45).

⁴²Trời đã khá muộn; và hôm ấy lại là ngày Chuẩn Bị Lễ, ngày áp của ngày Sabát, ⁴³ông Giuse thành Arimathia, một người uy tín, thành viên của Công Nghị, và cũng là người

mong chờ Nước Thiên Chúa, đã can đảm đến gặp Philatô để xin xác Chúa Giêsu.
⁴⁴*Philatô ngạc nhiên khi nghe tin Chúa Giêsu đã chết; ông cho gọi viên đại đội trưởng đến hỏi có phải Ngài chết rồi không, ⁴⁵khi nghe viên sĩ quan xác nhận sự việc, ông truyền trao xác Ngài cho ông Giuse.*

c. Trong cả ba Phúc Âm theo thánh Máthêu, Mácô, và Luca, phần mô tả 'HAI' người cùng bị đóng đinh với Chúa Giêsu, và phần mô tả 'NHỮNG' người sĩ và Chúa Giêsu, nằm khá xa nhau. Xét về cách hành văn thì khá rời rạc, đến mức một số bản dịch (vd. GKPV, NTT) xếp hai phần này vào những phân đoạn riêng. Điều này cho thấy mối liên hệ giữa câu văn có 'HAI' và câu văn có 'NHỮNG' không đủ mạnh để xếp thành một khối.

Nhận xét:

a. Áp dụng phương pháp tổng hợp thì chúng ta thấy các bản văn từ Phúc Âm theo thánh Máthêu, đến Mácô, rồi Luca thì bức tranh ấn tượng 'ba' thập giá trên nền trời u tối ở đồi Gôlgôtha năm xưa được đặt trong một khung cảnh rộng lớn hơn với trong nhiều tiếng đồng hồ và có vẻ 'nhộn nhịp' hơn.

Hãy tạ ơn Chúa vì chúng ta có nhiều bản Phúc Âm để tổng hợp. Hãy xem **sự khác biệt giữa các bản văn là điều bình thường**. Hãy hình dung ba tờ báo lớn đều tường thuật về một cuộc chiến nào đó một cách giống nhau thì sớm muộn sẽ có hai tờ đóng cửa vì không ai thèm mua báo của họ nữa. Hoặc xem sử sách từ cổ chí kim, hay các phương tiện truyền thông hiện đại tường thuật về chiến tranh, họ luôn luôn khác nhau về những con số các chiến binh, vũ khí, v.v... Sự khác biệt không có nghĩa là cuộc chiến không hiện hữu, nhưng chính sự khác biệt đó là bằng chứng cuộc chiến đã thực sự nổ ra và nhiều người chứng kiến ở các góc độ, quan điểm, v.v... khác nhau, rồi cho ra những cách mô tả và số liệu khác nhau.

b. Ba trình thuật trong các Phúc Âm theo thánh Máthêu, Mácô và Luca ở trên cho chúng ta nhiều câu hỏi về trình tự đóng đinh, số người bị đóng đinh, họ là ai, và trong số họ thì số người sĩ nhục Chúa Giêsu là bao nhiêu, v.v...

Những câu hỏi này và những câu trả lời được đưa ra là tùy theo truyền thống và quan điểm riêng khi học hỏi về Thánh Kinh. Tuy nhiên, nên tránh dựa suy luận của cá nhân,

mà phải dựa trên bản văn và những bằng chứng xác đáng, trước khi nói rằng một người nào đó hay những người nào đó sỉ nhục Chúa.

KẾT LUẬN: Xin mượn lời thánh Phaolô:

2 Côrintô 4, 5-7: Vì điều chúng tôi rao giảng không phải là về chính mình, nhưng về Đức Kitô Giêsu là Chúa, trong tư cách chúng tôi là tôi tớ của anh em vì Đức Giê-su. Thiên Chúa, Đấng đã phán: 'Ánh sáng hãy chiếu tỏa nơi tối tăm', đã soi sáng tâm hồn chúng tôi, để chúng tôi mang ánh sáng về sự hiểu biết vinh quang của Thiên Chúa trên khuôn mặt của Đức Kitô. Nhưng chúng tôi lại có kho báu này trong những bình làm bằng đất sét, để chúng tỏ quyền năng siêu việt thuộc về Thiên Chúa, chứ không phải thuộc về chúng tôi.'

Lm John Minh